

KULUTTAJA-

LAUSUNTO

1(3)

Oikeusministeriö

6.4.2009

7. 04. 2009

ad 27/41, 2007
davo

Oikeusministeriö
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

EU:n rautatievastuuasetuksen täytäntöönpano Suomessa (OM 27/41/2007)

Joulukuussa 2007 hyväksytyn Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen rautatieliikenteen matkustajien oikeuksista ja velvollisuuksista on tarkoitus tulla voimaan joulukuussa 2009. Asetusta on sovellettava suoraan kaikissa jäsenvaltioissa. Oikeusministeriö onkin yhdessä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa selvittämässä, onko Suomessa tarpeen käyttää asetuksessa säädettyä mahdollisuutta rajoittaa asetuksen soveltamisalaa kotimaan sisäisessä sekä Suomen ja Venäjän välisessä rautatieliikenteessä. Lisäksi on tarkoitus arvioida uuden sääntelyn ja voimassa olevan kansallisen sääntelyn suhdetta korvattaessa matkustajalle junavuoron peruuntumisesta tai viivästymisestä aiheutunutta vahinkoa.

Poikkeukset asetuksesta

Asetuksen soveltamisesta voidaan myöntää kolmenlaisia poikkeuslupia: asetuksen soveltamisalan rajoittaminen 1) kotimaanliikenteessä yleisesti, 2) kaupunki-, esikaupunki- ja alueellisessa liikenteessä sekä 3) jäsenvaltion ja kolmannen valtion välisessä liikenteessä. Oikeusministeriö katsoo, että kotimaanliikenteessä yleisesti ei ole tarvetta poikkeuslupan myöntämiseen, mitä näkemystä myös Suomen Kuluttajaliitto ry pitää perusteltuna. Suomen ja Venäjän välisen liikenteen osalta ehdotettua poikkeuslupaa Suomen Kuluttajaliitto ei vastusta.

Kaupunki-, esikaupunki- ja alueellisen liikenteen osalta esitetään myönnettäväksi poikkeuslupa asetuksen 10 artiklan mukaisesta lipunmyynti- ja varausjärjestelmästä, 17 artiklan mukaisesta korvausvastuusta, 18 artiklan 2 kohdan mukaisesta aterial- ja majoitusvelvollisuudesta sekä 22–24 artiklan mukaisesta vammaisten ja liikuntarajoitteisten matkustajien auttamisvelvollisuudesta asemilla. Suomen Kuluttajaliitto pitää poikkeuslupan myöntämistä lipunmyynti- ja varausjärjestelmästä perusteltuna. Vammaisten ja liikuntarajoitteisten auttamisvelvollisuuteen Suomen Kuluttajaliitto ei ota kantaa.

Aterial- ja majoitusvelvollisuutta on jo itse asetuksessa rajoitettu. Matkustajille on aterioita ja virvokkeita tarjottava vain mikäli niitä on saatavilla junassa tai asemalla tai niitä voidaan sinne kohtuudella toimittaa; majoitusvelvollisuuden osalta asetuksessa todetaan, että majoitusta on tarjottava vain kun se on fyysisesti

6.4.2009

mahdollista. Asetus itsessään tarjoaa riittävät mahdollisuudet joustavaan ja olosuhteet huomioon ottavaan soveltamiseen, joten suomen Kuluttajaliitto pitää ehdotettua poikkeusta tarpeettomana.

Vakiokorvauksen osalta poikkeusluvan tarvetta perustellaan sillä, että taajamaliikenteessä tyypillinen vakiokorvaus olisi muutamien eurojen luokkaa ja että laajamittaisessa viivästystilanteessa mahdollisesti tehtävien useiden tuhansien korvaushakemusten käsittelystä aiheutuva työmäärä ei olisi mielekkäässä suhteessa matkustajille vakiokorvauksesta tulevaan hyötyyn. Itse asetuksen 17 artiklan 3 kohdassa on kuitenkin annettu rautatieyrityksille oikeus asettaa vähimmäisraja, jonka alittuessa korvausta ei makseta. Raja saa olla enintään neljä euroa. Tämä raja itsessään estää vähäiset korvausvaatimukset. Lisäksi taajamaliikenteessä suurin osa matkustajista matkustaa kausilipulla, jolla on oikeus matkustaa lipun voimassaolo-alueella rajattomasti kauden voimassaolon ajan. 17 artiklan 1 kohdan 1 kappaleen mukaan matkustajalla on oikeus saada korvausta matkalipussa ilmoitetun lähtö- ja saapumipaikan välillä tapahtuvasta viivästymisestä. Kausilipuissa ei ole määriteltä lähtö- ja saapumipaikkaa, joten niillä matkustavilla ei ole itse asetuksen mukaankaan oikeutta vakiokorvaukseen. Heihin sovelletaan 17 artiklan 1 kohdan 2 kappaletta, jonka mukaan heidän kärsiessään toistuvista myöhästymisistä tai peruuttamisista heillä on oikeus vaatia korvausta rautatieyritysten soveltamien korvausjärjestelmien mukaan. Suomen Kuluttajaliitto pitääkin ehdotettua poikkeusta tarpeettomana.

Vakiokorvauksen ja kansallisen korvaussääntelyn yhteensovittaminen

Oikeusministeriö esittää, että rautatiekuljetuslain 21 §:n mukaisesta vahingonkorvauksesta tulisi voida vähentää EU:n rautatievastuuasetuksen 17 artiklan mukainen vakiokorvaus. Tätä perustellaan sillä, että vaikka vakiokorvaus ei sinänsä ole edes tarkoitettu korvaukseksi syntyneestä vahingosta, on syytä suhtautua varauksellisesti lainsäädäntöratkaisuihin, jotka johtavat vahingon ylittävän korvausvastuun syntymiseen.

Komission alkuperäisessä, rautatievastuuasetusta koskevassa esityksessä 3.3.2004 [KOM(2004) 143] ei ole otettu kantaa vahingonkorvauksen ja viivästymisestä maksettavan vakiohyvityksen väliseen suhteeseen. Euroopan parlamentin esitystä koskevassa, 28.9.2005 annetussa lausunnossa [P6_TA(2005)0356] esitettiin myöhästymisen korvaamista käsittelevään 13 artiklaan lisättäväksi 6 kohta, jossa todetaan: "Tämän artiklan säännöksiä on sovellettava siten, ettei rajoiteta matkustajien oikeutta muuhun korvaukseen. Tämän artiklan nojalla myönnetty korvaus voidaan vähentää tällaisesta korvauksesta". Neuvoston 24.7.2006 annetussa yhteisessä kannassa [2006/C 289 E/01] parlamentin ehdottama lisäys oli poistettu. Neuvoston yhteistä kantaa käsittelevässä, parlamentille suunnatussa tiedonannossa [KOM(2006) 517] kyseistä kohtaa käsitellään 4.3-luvussa *Komission hylkäämät tarkistukset, joita ei ole sisällytetty yhteiseen kantaan*. Komissio toteaa, että parlamentti ehdotti tarkistusta, jonka mukaan lipun hinnasta maksettu korvaus voidaan vähentää muista korvauksista. Parlamentin ehdotuksen vastaisesti yhteisen kannan 15 artiklassa kuitenkin vahvistetaan, että matkalipun hinnan korvaaminen viivästymisen, junayhteyden menettämisen ja liikennepalvelun viivästymisen vuoksi tapahtuu erillään vahingonkorvauksesta, jota käsitellään yhteisen kannan 13 artiklassa.

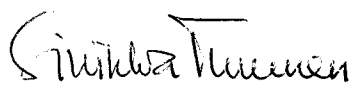
KULUTTAJA-

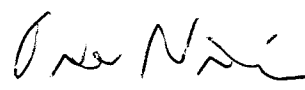
LAUSUNTO

3(3)

6.4.2009

Vakiokorvauksen ja vahingonkorvauksen välinen suhde on ratkaistu käsiteltäessä rautatievastuuasetusta EU:n eri toimielimissä. Käsittelyssä on tarkoituksellisesti hylätty vakiokorvauksen vähentäminen mahdollisesti maksettavasta vahingonkorvauksesta. Suomen Kuluttajaliitto katsookin, että EU:n rautatievastuuta tulee tulkita siten, että vakiokorvaus on tarkoitettu käsiteltäväksi erillään vahingonkorvauksesta eikä asetus tämän vuoksi mahdollista vakiokorvauksen vähentämistä mahdollisesta vahingonkorvauksesta.

Sinikka Turunen
pääsihteeri

Timo Niemi
lakimies